

Rättsfallssamlingen

Mål C-720/17

Mohammed Bilali
mot

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

(begäran om förhandsavgörande från Verwaltungsgerichtshof (Österrike))

Domstolens dom (femte avdelningen) av den 23 maj 2019

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Asylpolitik – Subsidiärt skyddsbehövande – Direktiv 2011/95/EU – Artikel 19 – Återkallande av status som subsidiärt skyddsbehövande – En myndighets felaktiga bedömning av de faktiska omständigheterna”

1. *Gränskontroller, asyl och invandring – Asylpolitik – Flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande – Direktiv 2011/95 – Återkallande av, upphävande av eller vägran att förnya status som subsidiärt skyddsbehövande – En myndighets felaktiga bedömning av de faktiska omständigheterna – Skyldighet att återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande*
(Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning; Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95, artiklarna 16 och 19.1)

(se punkterna 40-52, 56, 57 och 64 samt domslutet)

2. *Gränskontroller, asyl och invandring – Asylpolitik – Flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande – Direktiv 2011/95 – Återkallande av, upphävande av eller vägran att förnya status som subsidiärt skyddsbehövande – Förlust av status som subsidiärt skyddsbehövande – Konsekvens – Automatisk förlust av uppehållsrätt – Föreligger inte*
(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 7; Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95, artikel 19.1 och 19.3 b; rådets direktiv 2003/109, artiklarna 4.1a och 9.3a)

(se punkterna 58-62)

Resumé

I domen i målet Bilali (C-720/17), meddelad den 23 maj 2019, slog domstolen fast att artikel 19.1 i direktiv 2011/95,¹ jämförd med artikel 16 i samma direktiv, ska tolkas så, att en medlemsstat ska

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9).

återkalla status som subsidiärt skyddsbehövande när denna status har beviljats utan att villkoren för detta beviljande har uppfyllts, på grundval av uppgifter som sedermera har uppdragats vara felaktiga, även om den berörda personen inte har vilselett medlemsstaten i detta hänseende.

I det nationella målet hade status som subsidiärt skyddsbehövande och det tillfälliga uppehållstillstånd, som beviljats den berörde, återkallats ex officio, eftersom ett misstag hade begåtts vid fastställandet av dennes förmodade nationalitet och han aldrig hade löpt en verklig risk att lida allvarlig skada, i den mening som avses i artikel 15 i direktivet, om han skulle återsändas till sitt ursprungsland eller till det land där han tidigare hade sin vanliga vistelseort.

I detta sammanhang påpekade domstolen visserligen att artikel 19.3 b i det direktivet föreskriver att status som subsidiärt skyddsbehövande ska återkallas endast om den berörda personen har förvrängt eller utelämnat uppgifter på ett sätt som har varit avgörande för beslutet att bevilja sådan status. Inte heller föreskrivs det uttryckligen i någon annan bestämmelse att denna status måste eller kan återkallas om det ifrågavarande beslutet att bevilja sådan status har antagits på grundval av felaktiga uppgifter, när den berörda personen inte har gjort sig skyldig till några förvrängningar eller utelämnanden i detta avseende.

Domstolen konstaterade emellertid att det inte uttryckligen utesluts att status som subsidiärt skyddsbehövande kan förloras om den mottagande medlemsstaten inser att denna status har beviljats på grundval av oriktiga uppgifter som inte kan tillskrivas den berörda personen. I detta avseende angav domstolen att situationen för en person som har beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande på grundval av felaktiga uppgifter utan att någonsin ha uppfyllt kraven för att erhålla sådan status saknar samband med den logiska grunden för internationellt skydd. Förlusten av status som subsidiärt skyddsbehövande är följaktligen i en sådan situation förenlig med den allmänna systematiken i och syftet med direktiv 2011/95, och i synnerhet med artikel 18 i detta, där det anges att status som subsidiärt skyddsbehövande endast ska beviljas personer som uppfyller angivna villkor. Om den berörda medlemsstaten inte lagligen kunde bevilja status som subsidiärt skyddsbehövande, finns det desto större skäl till att den ska återkalla sådan status när dess misstag upptäcks.

Domstolen erinrade även om att det i artikel 19.1 i direktiv 2011/95 föreskrivs att medlemsstaterna, när det gäller ansökningar om internationellt skydd som lämnas in, såsom i förevarande fall efter ikraftträdandet av direktiv 2004/83,² ska återkalla eller vägra att förnya eller avslå en ansökan om alternativt skydd om tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen har upphört att vara en person som kan beviljas sådan status i enlighet med artikel 16 i direktiv 2011/95, det vill säga när de omständigheter som ligger till grund för beviljandet av detta skydd inte längre föreligger eller har utvecklats i sådan omfattning att det inte längre är nödvändigt att vidta sådana åtgärder. Såväl en förändring av mottagarlandets kunskapsläge vad gäller den berörda personen som en förändring av omständigheterna i tredjelandet kan leda till att den ursprungliga fruktan att den berörde drabbas av allvarlig skada, inte längre framstår som välgrundad, under förutsättning att denna förändring av kunskapsläget är tillräckligt väsentlig och varaktig vad gäller frågan huruvida den berörda personen uppfyller villkoren för att beviljas status som subsidiärt skyddsbehövande. Om den mottagande medlemsstaten får ny information som visar att personen, i motsats till medlemsstatens ursprungliga bedömning av situationen för en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har beviljats status som subsidiärt skyddsbehövande, på grundval av felaktiga uppgifter, aldrig har löpt risk för allvarlig skada, ska

² Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, 2004, s. 12).

medlemsstaten således göra bedömningen att de omständigheter som ligger till grund för beviljandet av denna status har förändrats på ett sådant sätt att det inte längre är motiverat att bibehålla denna status. Den omständigheten att den mottagande medlemsstatens misstag vid beviljandet av denna status inte kan tillskrivas den berörda personen påverkar inte bedömningen enligt vilken den senare egentligen aldrig har uppfyllt de villkor som berättigar till status som subsidiärt skyddsbehövande.

En sådan tolkning stöds enligt domstolen av en tolkning av direktiv 2011/95 i ljuset av Genèvekonventionen,³ varför kraven i denna konvention ska beaktas vid tolkningen av artikel 19 i direktivet. I detta sammanhang konstaterade domstolen att de handlingar som utfärdats av Förenta nationernas höga kommissariat för flyktingar (UNHCR) har särskild relevans med hänsyn till den roll som UNHCR tilldelats av Genèvekonventionen. Det finns visserligen ingen bestämmelse i Genèvekonventionen där det uttryckligen föreskrivs att flyktingstatusen ska gå förlorad om det senare visar sig att denna status aldrig borde ha beviljats. UNHCR anser ändå att det beslut varigenom flyktingstatus beviljats i ett sådant fall i princip bör ogiltigförklaras.

Domstolen erinrade vidare om att förlusten av status som subsidiärt skyddsbehövande enligt artikel 19.1 i direktiv 2011/95 inte innebär ett ställningstagande beträffande den separata frågan huruvida vederbörande förlorar all rätt att uppehålla sig i den berörda medlemsstaten och kan utvisas till sitt ursprungsland. Till skillnad från förlusten av status som subsidiärt skyddsbehövande med tillämpning av artikel 19.3 b i direktiv 2011/95 omfattas förlusten av denna status enligt artikel 19.1 i direktivet varken av den situation då medlemsstaterna enligt artikel 4.1a i direktiv 2003/109,⁴ ska neka en person som beviljats internationellt skydd ställning som varaktigt bosatt, eller den situation då medlemsstaterna enligt artikel 9.3a i direktiv 2003/109 kan återkalla ställning som varaktigt bosatt. I direktivet medges således att de mottagande medlemsstaterna i enlighet med nationell rätt kan bevilja ett nationellt skydd som medför rättigheter som gör det möjligt för personer som inte kan beviljas status som subsidiärt skyddsbehövande att uppehålla sig i den berörda medlemsstaten.

Domstolen erinrade även om att den berörda medlemsstaten i detta sammanhang är skyldig att bland annat iakttäta den grundläggande rätten till respekt för den berörda personens privat- och familjeliv, som säkerställs genom artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. En relevant omständighet i detta avseende är att den person vars status som subsidiärt skyddsbehövande återkallas enligt artikel 19.1 i direktivet, jämförd med artikel 16 i samma direktiv, i motsats till vad som är fallet i den situation som avses i artikel 19.3 i direktiv 2011/95, inte avsiktligt har vilselett den behöriga nationella myndigheten vid beviljandet av denna status.

³ Konventionen angående flyktingars rättsliga ställning undertecknades den 28 juli 1951 i Genève (Förenta nationernas fördragssamling, volym 189, s. 137, nr 2545 (1954)) och trädde i kraft den 22 april 1954. Den har kompletterats och ändrats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967, vilket i sin tur trädde i kraft den 4 oktober 1967.

⁴ Rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 2004, s. 44).